Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Britanijos LIETUVIS

PASKIRAS NUMERIS 10 PENŲ

„BRITANIJOS LIETUVIS", savaitinis laikraštis. Leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, — 43, Holland Park, London,W.11. Tl.PAR 9699. Red. M. Bajorinas, B. Daunoras. REDAKCIJA — raštus taiso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei nepridėtas pašto ženklas. Prenumeratos kaina: metams — 32 šil., 6 mėn — 18 šil., 3 mėn. — 10 šil. Užsienyje: metams — 5 U.S.A. doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos — vieta — 1 šil. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas.

„THE LITHUANIAN WEEKLY"
LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Nr. 30 (258) LONDONAS, 1952 m. LIEPOS 24 d. VI METAI

OLIMPIADA

Viso pasaulio akys ir spauda yra nukreiptos į neskaitlingos, bet didvyriškos suomių tautos suruoštą sporto Olimpiadą. Ne tik milijonai sporto mėgėjų stebi ten vykstančias varžybas, bet taip pat ir politinis pasaulis atidžiai seka nuotaikas Olimpiadoje, kurioje pirmą kartą dalyvauja ir iš už geležinės sienos atvykę sportininkai.

Būtų naivu laukti kokios nors teigiamos įtakos įtemptoje pasaulio politikoje, turint galvoje faktą, kad sovietai, pradūrę geležinę uždangą, leido savo sportininkams dalyvauti Olimpiadoje. Jau pats faktas, kad Maskva pačioje pradžioje pareikalavo Olimpiados šeimininkų atskiros stovyklos Rusijos ir jos satelitų sportininkams rodo, kad ji, išleisdama sportininkus iš už geležinės uždangos, tokią pat uždangą padarė pačioje Olimpiadoje. Visose iki šiolei įvykusiose Olimpiadose vyravo vienybės, draugiškumo, lygybės ir broliškumo dvasia, taip būtina sportininkų gyvenime. Tokiai nuotaikai sudaryti ir būdavo sportininkai apgyvendinami vienoje stovykloje, kur nebuvo vietos rasių, tikėjimo, kilmės ir tautybės skirtumams. Šią gražią ir seną sportininkų tradiciją ir sportininkų simbolį sovietai šioje vykstančioje Helsinkio Olimpiadoje sulaužė ir išniekino.

Maskvos satrapų baimė, kd jų išleisti sportininkai, susidūrę tiesioginiai su laisvojo pasaulio sportininkais, gali užsikrėsti tikrosios laisvės „bakterijomis" yra tokia didelė ir jiems pavojinga, kad jie ir čia begėdiško melo pridangoje, pasirinko šlykščiausias priemones, kad tik tikslas būtų pasiektas. Maža to, sovietų sportininkų pastatų langai, kuriuose jie apgyvendinti, dieną ir naktį yra stropiai uždangstyti, tarsi enkavedistams būtų baugu, kad jų saugomi sportininkai, išvydę per langus laisvės simbolį — Olimpinę ugnį, gali mintimis nukrypti nuo tėvo ir mokytojo, didžiojo enkavedisto Stalino linijos. Gali, progai pasitaikius, ypač iš satelitinių kraštų sportininkai, paprašyti azylio teisių, ar padaryti taip, kaip padarė Paniuškina Amerikoje. Nėra abejonės, kad sovietai, prieš siunčiant sportininkus Olimpiadon, sijojo juos per sietus ir suprantama, kad tokią atranką darant, pirmiausiai buvo žiūrima ne į sportininko sugebėjimus, bet į politinę kartoteką.

Helsinkio Olimpiadoje dalyvauja 71 valstybė. Teisingai suomių spauda pažymi, kad jų suorganizuotose sporto žaidynėse dalyvauja daugiau valstybių, negu Jungtinių Tautų Organizacijoje. Džiugu, kad Suomija, pergyvenusi tiek daug nelaimių, šiandien gali būti šeimininke viso pasaulio sportininkams ir tūkstančiams šį mažą kraštą ta proga lankantiems turistams.

Jau 1940 metais turėjo įvykti Helsinkyje Olimpiada, tačiau paskutinysis karas ir sovietų užpuolimas sutrukdė. Bet suomiai nenuleido rankų ir per tryliką metų nepametė vilties šitokią šventę suruošti, nežiūrint į labai sunkias kliūtis. Didelis klausimas, ar kita valstybė, būdama Suomijos padėtyje, būtų tokiu laiku ruošusi šias žaidynes. Ši maža tauta labai gerai pažįsta savo mirtiną priešą. Ji žino, kad jos laisvė yra rakštis smako akyje, tykojančio už tvoros. Ji taip pat žino, kad Kremlius kiekvienu metu gali pasidaryti vilku ir kaltinti eriuką, kad jis jam vandenį suteršęs... Bet suomiai, gerai pažindami vilką, supranta, kad vilkui pataikauti, arba jo išsigąsti, yra savižudybė. Todėl suomių tauta, norėdama laisvai gyventi, seniai yra išrovusi baimės jausmą, kuris taip būdingas šio amžiaus daugeliui tautoms.

Suomija buvo ir šiandien yra ne tik mažoms, bet ir didžiosioms tautoms švytinčiu pavyzdžiu.

Tegyvuoja narsioji suomių tauta, išmokusi laisvę branginti daugiau, negu vergo gyvenimą!

BRASKA FARUKO SOSTAS

Trečiadienį 3 val ryto Egipto armijos generolas Mahomed Neguib Bey paskelbė save vyriausiu Egypto kariuomenės vadu ir įsakė kariuomenės daliniams ir tankams užimti ir saugoti strategines Kairo vietas. Per pusvalandį laiko visos Kairo įstaigos buvo gen. Neguib dalinių rankose ir patruliai ant kelių tikrino atvykstančius ir išvykstančius iš miesto. Taip buvo baigtas žaibiškas ir be kraujo praliejimo perversmas Egypte. Jaunas (50 m.a.) gen Neguib pasižymėjo Palestinos kare ir buvo tris kartus sužeistas. Sakoma, kad jis yra populiariausias gen. Egipto armijoje. Žinovų jis buvo laikomas generolu, kurio nedomina politika.

Motyvai, kurie privertė imtis perversmo organizavimo, — nepaprastai Egipte išplitusi korupcija, ypatingai karaliaus artimųjų ir aukštų kariuomenės pareigūnų tarpe. Gen. Neguib nuomone, Egiptas pralaimėjo Palestinos karą todel, kad aukštoji kariuomenės vadovybė varė spekuliaciją netikusiais ginklais.

Karaliaus Faruko padėtis ryšium su perversmu yra labai kritiška. Faktas, kad daug karaliaus dvarui žmonių yra kaltinami kyšių ėmimu ir kitais korupciniais veiksmais, sudaro pavojų karaliaus karūnai. Net ir tuo atveju, jei toji karūna paliktų nepaliesta, tai dabartinis perversmas bus nušluostęs nuo jos daug blizgesio ir sumažinąs Faruko autoritetą. Gen. Neguib pranešė karaliui, kad jis nesutinka priimti naujai paskirto min p-ko Hilaly Paša ir karo min. plk. Sherin Eey karaliaus brolio kandidatūrų. Taip, vieną dieną teišsilaikęs kabinetas, griuvo. Iš savo pusės jis pasiūlė kandidatą į min. p-ko kedę Aly Maher, Paša, kuris buvo min. pirm. po sausio 26 d. riaušių, kai buvo pašalintas Afdistų kabinetas. Generolo pasiūlytą kandidatą karalius be ginčų paskyrė min. p-ku ir paprašė sudaryti vyriausybę. Kartu jis paskyre gen. Neguib vyriausiu kariuomenės vadu, nors prieš keliolika dienų priešinosi jo paskyrimui Karo Ministeriu Sirry Pašos kabinete. Įvykus perversmui, atsistatydino ir vienas artimiausių karaliaus Faruko patarėjų, jo rūmų kabineto narys Hafez Afifi Sakoma, kad jis jau seniai įspėjęs karalių, jog tokia padėtis ilgai tęstis negalinti ir prašęs karalių imtis drastiškų reformų.

Britų Ambasada Kairo paneigia gandus, kad perversmas buvęs suorganizuotas su britų pagalba. Perversmas įvyko visiškai nelauktai ir netikėtai, sakoma komunikate, ir D. Britanijos vyriausybė yra nusistačiusi nesikišti į Egipto vidaus reikalus.

Britų kariuomenė kanalo zonoje yra laikoma parengtyje ir įsikištų, jei britų piliečiams ar jų interesams grestų pavojus. Antrą dieną iš ryto visame Egipte buvo ramu ir savo komunikate Gen. Neguib pareiškė, kad visa Egipto armija yra jo kontrolėje ir padėkojo Egipto piliečiams už ramumą su kuriuo jie pergyveno perversmą.

7 DIENOS PASAULY

Londonas. Yra numatoma, kad netrukus 12.000 darbininkų ir darbininkių, kurie neteko darbo Lancashire tekstilės pramonėje, bus paruošti ir perkelti į metaliurgijos ir lengvoje metalo fabrikus.

Aleksandria. Po trijų savaičių pertraukos Hilaly Paša, kuris buvo priverstas atsistatydinti dėl fafdistų partijos spaudimo, liepos 21 d. vėl paėmė valdžią Egipte.

Paryžius. Apeliacinio teismo teisėjui. kuris paleido suimtą Prancūzijos kompartijos vadą Duclosą, nežinomi asmenys pametė bomba prie jo gyvenamo namo. Sprogimo metu sužeista teisėjo tarnaitė. Kalbama, kad šis apeliacinio teismo teisėjas Paul Didier, yra komunistų simpatikas.

Berlynas. Aštuoniolika Rytų Vokietijos policininkų perėjo sieną ir atvykę į Vak. Berlyno policijos būstinę atidavė ginklus, ir paprašė azylio teisių Tai skaitlingiausias policininkų — pabėgėlių būrys, vieną dieną pabėgęs iš rytų zonos. Nuo 1951 m. iki šiolei iš komunistų okupuotos Vokietijos pabėgo 1.500 policininkų.

Vašingtonas. Atominės Energijos Komisija paskelbė, kad ji yra pasirašiusi sutartis pagaminti atominių ginklų už 900 milijonų dolerių.

Los Angeles. Nuo žemės drebėjimo, įvykusio tarp San Francisko ir Los Angeles, žuvo 9 vaikai ir 2 suaugę žmonės. 25 sunkiai sužeisti. Tehachapi miestelyje, kuris arčiausiai buvo tos vietos, kur įvyko žemės drebėjimas. 15 namų buvo sugriauta ir 153 gerokai nukentėjo. Žemės drebėjimas truko nuo 3 iki 15 minučių. Los Angeles, Bakersfield ir Fresno miestuose nuostoliai siekia milijonus dolerių.

Tokio. Japonų dienraštis „Asahi Szinbun" tvirtina, kad didžios japonų firmos iš Londono praneša, jog reikia laukti Indijos intervencijos Korejos derybose ir ryšium su tuo Korėjos karas gali baigtis dviejų savaičių bėgyje. Šitokie gandai pasklido Tokio prekių ir valiutos biržuose. Kai kurios firmos pradėjo masinį prekių išpardavimą.

Buenos Aires. Argentinos parlamentas pravedė įstatymą, kuris įpareigoja visoms mokykloms prezidento žmonos Ievos Peron parašytą knygą „Mano gyvenimo tikslas" naudoti kaip vadovelį.

Paryžius. Būdintis policininkas pastebėjo plaukiantį lagaminą Sekvanoje. Lagaminą išžvejojus rasta jame 100.000 dolerių. Be rastų pinigų lagamine nerasta jokių dokumentų.

Londonas. „Sunday Times" rašo, kad netolimoje ateityje D. Britanija turėsianti sulėtinti ginklavimosi pramonę ir dar daugiau suvaržyti eilės prekių importą. Britų pramonė diena iš dienos susiduria su Vokietijos ir Japonijos pramonės konkurencija.

Stockholmas. Per įvykusį Švedijoje tarptautinį geležinkeliečių suvažiavimą, buvo svarstomi būdai kovai su komunizmu. Geležinkeliečių kongrese buvo priimta rezoliucija, raginanti viso laisvojo pasaulio geležinkeliečius kovoti su Maskvos bandymais geležinkeliečių pagalba sukliudyti JAV ginklų transportui Europai.

Roma. 3.000 italų bedarbių gavo darbo Belgijos anglių kasyklose.

Berlynas. Rytų Vokietijos slaptosios policijos agentas nuteistas 5 metams už terorizavimą politinių pabėgėlių, gyvenančių vakarų Berlyne. Šis agentas grasino pabėgėliams, kad jei jie negrįšią, jųjų artimieji, pasilikę rytų zonoje, nukentės nuo komunistų.

Buenos Aires. Gydytojų biuletenis praneša, kad Ievos Peron sveikata vėl pablogėjusi. Ankstyvesnieji biuleteniai skelbė apie šiek jos sveikatos gerėjimą.

Canberra. Australijos prekybos ministeris pranešė, kad ateinančiais metais D. Britanija 7 procentais brangiau mokės už sviestą ir 9 procentais daugiau už sūrį, kuriuos pirksianti Australijoje.

Sydnejus. Australijos imigracijos ministeris paneigė, būk kariuomenė buvusi išsiųsta į Bonegillos svetimšalių stovyklą, numalšinti riaušėms, sukeltoms šioje stovykloje gyvenančių italų bedarbių. Vietinis laikraštis „Morning Herald" praneša, kad kariuomenės dalinys yra parengties stovyje 4 milios nuo svetimšalių stovyklos.

Imigracijos ministeris Holt pareiškė, kad šių darbininkų padėtis yra sunki, kadangi dėl nuolatinių liūčių jie jau ilgą laiką yra bedarbiai ir negali apleisti stovyklos. Jis sutiko priimti imigrantų atstovus.

Vidurkis Australijos darbininko atlyginimas siekiąs 11 svarų ir 7 šilingus savaitėje. Tai yra dvigubai, negu D. Britanijoje, tačiau ir pragyvenimas ten žymiai brangesnis. Darbdaviai tvirtina, kad ryšium su aukštais darbininkų atlyginimais, Australija negalinti eksportuoti gaminių ir išlaikyti vis augančios konkurencijos. Australijai ypatingai didelę konkurenciją daranti Japonija tolimųjų rytų rinkose. Pramonės žinovai pranašauja artėjančią didelė bedarbę Australijoje.

Chicago. Spėliojama, kad prezidentas Trumanas galįs išstatyti savo kandidatūrą į prezidentus. Politiniuose Amerikos sluoksniuose kalbama, kad prezidentas Trumanas specialiai kuriam laikui buvo nuėjęs į ligoninę nuodugniam sveikatos patikrinimui. Esą Trumanas norįs įsitikinti, ar jo sveikata ištversianti, jeigu jam tektu dar keturis metus dirbti Baltuose Rūmuose.

Madridas. Dienraštis „Heraldo de Aragon" atspausdintas su spaustuvės dažais, atmieštais stipriais kvepalais. 50 tūkstančių egzempliorių šio dienraščio kvepėjo keletą valandų. Tai buvo vienos kvepalų fabriko reklaminis sumanymas šv. Marijos Magdelenos vardo dienoje. Ši šventoji Ispanijoje yra laikoma kvepalų fabrikantų globėja.

Kiel. Eckenfeordes miesto valdyba pakvietė dviems savaitėms atostogų Barborą Roraut Player, kuri Helsinkio Olimpiadoje norėjo pasakyti kalbą.

Halifax. (Canada) Kanados policija rado 9 bombonešių varikliuose metalinių drožlių ir skudurų. Pereitą savaitę vienas RAF bombonešis tuojau po starto turėjo nusileisti dėl motorų gedimo. Patikrinus rasta prikišta taip pat įvairių skudurų ir drožlių. Ryšium su tuo, sulaikyti Greenwoodo areodrome visų bombonešių pratimai.

Tokio. Korėjos taikos derybos antradienį tęsėsi 7 minutes. Pažanga. Pirmadienį jos trūko 5 minutės. Derybos atidėtos.

POPIEŽIAUS APAŠTALIŠKAS LAIŠKAS RUSŲ TAUTAI

Popiežiaus Pius XII paskelbė apaštališką laišką rusų tautai, kuriame jis kviečia ją drauge su juo melstis prie Dievo Motinos dėl išlaisvinimo nuo komunistinės vergijos.

Popiežiaus laišką, pasirašytą liepos 7 d., sudaro 3.000 žodžių. Laiškas rašytas lotynų kalba ir išverstas į daugelį kalbų.

Laiško įžangoje Popiežius tvirtina, kad visada jis trokšta, kad tautos valdomos ne jėgos, bet teisės ir tikėjimo laisvėmis jųjų kraštuose. Mūsų veikla, — tikino Popiežius, — apima visus, net ir tuos, kurie yra mūsų aiškus priešai ir tuos, kurie stengiasi ištrinti iš žmonių galvosenos visa tai, kas yra krikščioniška ir dieviška.

Pabaigoje Popiežius primena tuos santykius, kurie praeityje yra buvę tarp Vatikano ir Rusijos ir tvirtina, kad ir jo pirmtakūnai noriai rodydavo palankumą ir pagalbą Rusijai. Ir paskutiniojo karo metu, — pastebi Popiežius, nežiūrint italų ir vokiečių vyriausybių spaudimą, jis, Popiežius, nesutikęs duoti aprobatos karui prieš Rusiją.

KOMUNISTAI IŠŽUDĖ PRANCŪZUS

Vietminhu armijos komunistu karinis dalinys, susidedąs iš 400 karių, netikėtai užpuolė prancūzų karių šeimas, atostogaujančias Cape St. Jacqes vasarvietėje, 40 mylių nuo Saigono. Komunistai nužudė 21 asmenį ir 24 sunkiai sužeidė. Užmuštų tarpe yra vaikai ir moterys.

Vidudienio metu, kada vasarotojai susirinko pietų į vasarvietės salę, kur netikėtai įsibrovė ginkluoti komunistai ir pradėjo svaidyti granatas ir šaudyti iš kulkosvaidžių į prie stalų sėdinčius vyrus, moteris ir vaikus.

Oficialus komunikatas praneša, kad komunistai išžudė 17 prancūzų ir 4 indokiniečius. Žuvo 3 prancūzų karininkai, 5 puskarininkiai, septyni vaikai ir dvi moterys.

GERB. SKAITYTOJAMS

Maloniai primename, kad laikas pratesti „BR. LIETUVIO" prenumeratą antram šių metų pusmečiui.

Administracija

ŠEŠUOLIŲ BAŽNYČIA AUKŠTAITIJOS LYGUMOSE

PERSIJOJ NE ZIBALAS, BET KRAUJAS

Liepos 21 d. Persijos sostinėje, Teherane siautė kruvinos riaušės, kurios galėjo baigtis pilietiniu karu. Mossadeko šalininkai pareikalavo atsistatydinti prieš kelias dienas šacho paskirtam ministeriui pirmininkui Gavam-es-Sultaneh. Daugelyje miesto vietų įvyko stiprūs susirėmimai tarp riaušininkų ir kariuomenės todėl tikrojo skaičiaus aukų dar ir dabar negalima nustatyti.

Pirmąją riaušių dieną buvo įsakyta persų aviacijai skraidyti virš miesto ir šaudyti į minią, jei pėstininkams nepavyktų išvaikyti įtužusios gatvėse minios.

Tik vakare, kada Mossadeko dešinioji ranka, Hussein Makki, pranešė, kad buvęs ministeris atsistatydino, demonstrantai suorganizavo eiseną per miestą ir policija nei kariuomenė toms demonstracijomis nesipriešino.

Kitą dieną persų parlamentas išsirinko ministerio pirmininko pareigoms nacionalistinio fronto vadą, Dr. Mossadeką. Parlamento posėdyje dalyvavo 63 atstovai ir 61 balsavo už Mossedeką, kadangi niekas nebedrįso pasisakyti kitaip, po gatvių minios sprendimo. Nebėra abejonės, kad Mossadekas perims taip pat ir persų armijos vadovybę. Suprantama, kad šitokie įvykiai persų karaliaus autoritetui yra labai pavojingi ir šachas gali pasilikti soste, jei šito panorėsiąs Mossadekas. Teherane kalbama, vargu ar ir Mossadekui pavyks apvaldyti tuos tamsiuosius gaivalus, kurie privertė šachą sutikti Mossadekui grįžti prie valdžios.

Oficialiomis žiniomis per įvykusias riaušes buvo užmušta 20 žmonių, sužeista 1.000 ir suimta 200. Mossadeko partija tvirtinanti, kad užmuštų esą nuo 300 — 500 žmonių.

Neramumus prieš ministerį Gavam inspiravo koalicija, kurią sudarė Mossadeko tautinė partija, fanatiškoji tikybinė Islamo organizacija, kuriai vadovauja Kašani ir nelegali komunistu Tudeh partija, rėmusi riaušių metu nacionalistus.

Buvęs Persijos Min. P-kas, Qavam es-Sultaneh, kuris praėjusį pirmadienį buvo areštuotas, pabėgo. Dr. Mossadekas įsakė jį areštuoti, kai tik bus pastebėtas. Pabėgėlio turtas, kurio vertė siekia 20 milionų sv., bus konfiskuotas ir iš dalintas giminėms žuvusių per riaušes Teherane. Dr. Mossadekas pirmą kartą pajuto jėgą slystant iš savo rankų. Nors Šachas jam nusileido visais atžvilgiais, komunistinė Tudeh partija pasirodė esanti stipresnė, negu buvo iš karto manyta.

Šacho autoritetas, kurio suma žinimui, taip uoliai dirbo Dr. Mossadekas yra nepaprastai žemas. Komunistų gaujos vaikšto po Teheraną ir naikina jo paveikslus kartu skleisdamos antimonarchinius šūkius.

LIETUVIU KUOPA

Kapitono V. Vilkutaičio sumaniai vadovaujama kuopa yra pavyzdingas lietuvių bendruomenės ir kartu amerikiečių karškos vadovybės augštai vertinamas karškas vienetas.

Prieš keletą savaičių ją vizitavo ir tikrino augšti amerikiečių kariuomenės pareigūnai, Rhine Military Post viršininkas, generolas Hughes, su savo štabu. Amerikiečių augštieji karininkai buvo labai patenkinti lietuvių kuopos pavyzdinga tvarka ir laiko ją vienu geriausių vienetų. Ji yra vienintėlė lietuvių

Būrelis kuopos narių naujose uniformose

sargybų kuopa šitos karškos apygardos — Rhine Military Post ribose, o pati apygarda yra didžiausia USA armijos apygarda Europoje. Inspekciojs metu generolas Hughes pareiškė, kad lietuvių kuopa esanti pavyzdžiu ne tik visoms sargybų kuopoms, bet ir amerikiečių armijos daliniams Toks palyginimas su amerikiečių daliniais buvo galimas, nes lietuvių kuopos vlsa gyvenimo tvarka vykdoma pagal US armijos reikalavimus.

Tai ne pirmas komplimentas, kurį lietuvių kuopa susilaukė, nes ir pereitų metų inspekcija davė panašius rezultatus. Pirmaudama kitų kuopų tarpe, ji susilaukia iš amerikiečių daugiau dėmesio ir kai kurių privilegijų. Kad lietuvių kuopa yra pasiekusi augštą lygį, yra nuopelnas ne tik karininkų, kurie yra visi buvę Lietuvos kariuomenės karininkai, bet ir visų kuopos vyrų, klausniai 'ir ryžtingai vykdančių duotos nurodymus.

Nors kuopa yra lietuvių vienetas, bet joje, vis dėlto yra keletas kitų tautybių žmonių, rusų, ukrainiečių, vengrų ir pn. Kitų tautybių kuopoje yra 2 proc., o klaipedičių 10 proc. Idomu stebėti, kad svetimtaučiai greit ir mielai pramoksta lietuviškai ir stengiasi kuopoje vartoti lietuvių kalbą. Nemaža naujai įstojusių klaipėdiečių buvo primiršę lietuvių kalbą, bet. pagauti vieningos kuopoje vyraujančios dvasios, labai greit išmoksta vėl lietuviškai ir yra kuopos pavyzdingi, disciplinuoti ir su ja sutampantieji nariai.

Budri vado akis seka, gal nepastebimai, kiekvieną kuopos dalyvį ir lenkia jį vienu keliu. Kiekvienas kuopos vyras yra vadui žinomas, su visomis, jo gerosiomis ir silpnosiomis ypatybėmis. Visokius nesusipratimus ir išsišokimus kuopos vadas moka tėvišku būdu likviduoti, padėdamas nusikaltusiam vyrui susitvarkyti ir nepasmerkdamas jo vien tik kokiu formaliu požiūriu. Kapitono V. Vilkutaičio padėjėjas yra Pulk. ltn. Sutkus, irgi prityręs Lietuvos karys.

Kuopos vyr. būstinė yra romantiškoje vietelėje, ant kalno, su mediniais barakais pušynėlyje. Nedidelėje koplytėlėje kas sekmadienį laikomos pamaldos. Kuopas ypatingai globoja sielovada Tėvas Bernatonis, dažnai jas aplankydamas. Pamaldų metu kukliai fisharmonijai pritariant jauni gražūs vyrų balsai neša taip retai girdimų lietuviškų bažnytinių giesmių garsus.

Mūsų kompozitoriaus Strolios sūnus vargoninkauja, o kitas muzikas-karys smuiku pagilina ir praturtina muzikalinę liturgijos dalį.

Ir šitame Vokietijos kampelyje yra įsikūrusi mažytė Lietuva, juo labiau, kad karininkai gyvena Lietuvos kariuomenės tradicijomis ir, nežiūrint daugelio tremties metų, savo mintimis tiesia tiltą į buvusią Lietuvos kariuomenę su jos vadais, tradicijomis ir savaimingu gyvenimu.

Kuopos vyrų svajonė yra prisidėti savo ginklais (nes jie yra karškai parengti) prie mūsų Tėvynės išvadavimo ir, karo atveju gauti garbingą teisę įžygiuoti pirmiesiems per Lietuvos sieną į ten, kur mūsų pasiilgimas, mūsų meilė ir mūsų dar išlikę broliai laukia.

A. M.

LAIMUTIS ŠVALKUS

VILNIUI

Tave matom per ūkaną tirštą,
Tave regim mes saulės tekėjime.
Ir negalim dienos tos užmiršti,
Ka sudie nepasakę išėjom.

Tu likai išdidus ten prie Nerio,
Dar aukščiau savo bonias iškelei
Ir klauseis Panerious kaip aidėjo
Kanonados tą vakarą vėlų.

Ir mes tąsyk dulkėto kelio
Akmenėlį įdėjom kuprinėn.
Jis brangus, nes jis žemės dalelė,
Žemės tos, kurią bočiai taip gynė.

Mes širdy našam tavąją pilį,
Jaučiam bočių tą drąsą ir ryžtą,
Nors jų kaulai jau šimtmečiais [tyli,
Bet dvasia nuolatos šauks mūs [grįžti.

Ir sapnuos regim Katedrą baltą,
Giedam giesmę visi Aušros [Vartuos.
Nors keliai mūs surizgo asfaltuos,
Bet pasuks jie atgal vieną kartą.

Ir tada mes parpuole ant kelių
Tave sveikinsim saulės tekėjime.
Ir atleis mums gal kaulai senelių,
Kad sudie nepasakę išėjom.

———

„TOLIMIEJI KVADRATAI"

J. Griśmanausko knygos „Tolimieji Kvadratai" pirmoji siunta jau išparduota. Tiems, kurie šiomis dienomis prisiunte pinigus, knyga užsakyta papildomai ir jie ją gaus po 3 — 4 savaičių. Visus kitus, norinčius isigyti šią knygą, prašau prisiusti užsakymus, kad būtų galima papildomai Amerikoje knygą užsakyti. Knygos kaina — 12 šil.

Spaudos platintoja DAINORA DAUNORAITĖ, 49, Thornton Ave., London, W.4.

KAIP RENKAMAS JAV PREZIDENTAS

Tęsinys iš pereito numerio

TREČIAS ETAPAS

Kai lapkričio 4 d. Jungtinių Amerikos Valstybių piliečiai eis prie urnų balsuoti už savo prezidentą, jie atliks savo teisę asmeniškai dalyvauti krašto valdyme. Šis viešas arba populiarusis balsavimas yra pats svarbiausias prezidento rinkimų etapas, nes ketvirtasis etapas yra daugiau formalinio pobūdžio, kaip istorinė liekana.

Balsavimo urnos įrengiamos daugelyje vietų, kad visi piliečiai lengvai ir be spūsties galėtų atlikti savo pareigą. Balsavimo punktai būna atidari nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro, kad darbininkai galėtų balsuoti arba eidami į darbą, arba grįždami iš jo. Taip pat sudaromos specialios sąlygos atlikti balsavimą paštu tiems, kurie yra tuo metu išvykę iš krašto.

Gausiau apgyventose vietose yra įtaisytos specialios balsavimo ir balsų skaičiavimo mašinos.

Vos pasibaigus balsavimo dienai, prasideda balsų skaičiavimas, kurį seka spauda, radijas ir televizija. Rezultatai galimai greičiau perduodami kraštui ir pasaulio spaudai. Ir, reikia pasakyti, kad JAV visuomenė tas žinias stebi su dideliu susidomėjimu.

KETVIRTAS ETAPAS

Šiandien prezidento rinkimų galutiniai daviniai žinomi jau suskaičiavus viešojo balsavimo davinius. Tačiau senas istorinis paprotys-elektorių balsavimas-palieka galioje dar iki šiol. Elektorių kolegijos sistema, kaip ji buvo pavadinta 1787 metų konstitucijos kūrėjų išliko, nors sąlygos kuriom ji buvo taikinta jau seniai išnyko.

Tuo metu JAV piliečių išsilavinimas buvo žemas, todel konstitucijos autoriai siekė sudaryti sąlygas, kad galutinį rinkimų žodį tartų žmonės, turį galimai didesnį išsilavinimą. Svarbiausiems valstybėje rinkimams buvo pritaikinta netiesioginė rinkimų sistema. Įvairios grupės atskirose valstybėse rinko elektorius, o šie, susirinkę nustatytą dieną, gruodžio mėn. atlikdavo formalinį balsavimą ir balsavimo lapelius pasiųsdavo Senato pirmininkui Kapitoliuje. Ten jie būdavo atidaromi ir paskelbiamas išrinktasis prezidentas. Tokiu būdu tebuvo išrinkti tik pirmieji penki prezidentai. 1808 m. partijos priėmė dabartinę rinkimų sistemą, bet elektorių įstatymas nebuvo atšauktas ir pagal JAV teisės tradiciją paliko galioje iki šiol.

Praktiškai ši sistema šiandien pasireiškia tokiu būdu: atlikus viešąjį balsavimą balsai suskaičiuojami kiekvienoje valstybėje atskirai. Daugiausia balsų gavęs kandidatas skaitosi gavęs visus tos valstybės balsus. Kiekviena valstybė turi tiek balsu kiek ji turi vietų senate ir parlamente kartu sudėjus. Kaip žinome senate visos valstybės turi po lygiai balsu (2), o kongrese pagal gyventojų skaičių. Taip mažiausiai apgyventa valstybė Nevada turi tik tris balsus (2 senatoriai ir 1 kongr.) tuo tarpu New Yorkas turi 45 (43 kongresmanai ir du senatoriai).

Išrinktasis prezidentu turi surinkti nemažiau 266 elektorių balsus (iš 531).

Žinoma, ne visada elektorių balsavimas visiškai atitinka viešoje balsavimo išdavas. Pvz., 1940 prez. Roozveltas viešajam balsavime surinko 55 proc. balsų, o elektorių kolekijos balsavime 84 proc. Gali pasitaikint ir atvirkščias rezultatas, kai prezidentu išrenkamas viešajame balsavime mažiau balsų gavęs kandidatas. Tai atsitinka tuo atveju, kai kandidatas laimi atskirose valstybėse labai mažą persvarą o kitose pralaimi didele persvara. Tačiau toks įvykis pasitaikė tik du kartu visoje JAV istorijoje 1876 ir 1888 m.

Ir taip gruodžio mėn., pirmą pirmadienį po antrojo antradienio, valstybių sostinėse bus atliktas paskutinis naujo prezidento rinkimų etapas — elektoriu kolegijos balsavimą.

Naujasis prezidentas bus įvesdintas į pareigas 1953.1.20.

L. Gelvonis

VERGAI SOV. RUSIJOJE

Rumunijoje veikia 45 koncentracijos stovyklos, kuriose uždaryta 250.000 asmenų ir 1.257.000 deportuota į Sovietų Rusiją, kur jie uždaryti į tenykščias koncentracijos stovyklas.

Čekoslovakijoje — 179 stovyklos su 350.000 asmenimis.

Lenkijoje — 39 stovyklos, kurių kiekvienoje uždaryta nuo 1,200 iki 3.000 asmenų.

Vengrijoje — 95 stovyklos su 120.000 asmenimis. Ee to, 76.000 asmenų deportuoti į Sovietų Rusiją.

Bulgarijoje — 30 stovyklų su 100.000 asmenų.

Sovietų Rusijoje — 10 milijonų asmenų uždaryti į koncentracijos stovyklas.

KARABURNOS MALUNAS

Niekas neabejoja, kad mūsų prabočiai gyveno prieš Kristaus laikus. Svetimų tautų raštų nuotrupos trumpai pamini prie Baltijos jūros gyvenančius aisčius, bet apie kitur gyvenančius ar gyvenusius tos pat kalbos žmones nerandame žinių. Neabejojame, kad mūsų bočiai per tūkstančius metų gyveno, net pirmiau, negu susidarė italų, graikų tautos, nes jų kalba, anot žinovų, yra vėlesnė už mūsų kalbą.

SUSIDOMĖJIMAS HITITAIS

Paskutiniais prieškariniais metais panūdo mokslininkai perskaityti vadinamųjų „hititų" ieroglifus ir daug pasiekė. Iš tikrųjų, daugiau 50 metų vargsta mokslininkai su tais ieroglifais.

Tiems, kurie šį klausimą norėtų giliau pažinti, verta pasiskaityti L. Messerschmidt'o **Corpus Inscriptionum Hettiticarum,** 1900-1906, R. C. Thompsono. **A new Decipherment of the Hittite Hieroglyphs,** Oxford. 1913, D. G. Hogarth, T. E. Lawrence and C. L. Woolley. Carchemish, 2 vols., London, 1914 ir 1921. B. Hrozny — **Les Inscriptions Hittites Hieroglyphiques** 3 vol., Praha, 1933-1937. Ign. J. Gelb, **Hittite Hieroglyphs,** 3 vol., Chicago 1931-1942. G. Zurlani, **La religione degli Hittiti,** Bologna, 1936 ir dar apie 20 kitų autorių.

Stiprus asyrologas prof. B. Hrozny, man rodos, yra padaręs daugiau už kitus, besistengdamas suprasti „hittitų" raštą, jį išskaityti ir duoti jų kalbos pagrindines žinias.

Ypač dėmesio vertas jo veikalas **„Les Inscriptions Hittites Hieroglyphiques,** 1933 m. Paėmęs iš Messehschmidt'o 46-tą įrašo atvaizdą, kurį pakartojo Olmstead, Charles ir Wrench veikale **„Travels and studies in the nearer East",** vadinama **Karaburun** įrašą stengiasi jį suprasti, perskaityti ir išaiškinti, panaudodamas tam visas jam žinomas Maž. Azijos tautų kalbos. Deja, nematyt, kad jis mokėtų mūsų kalbą, nors aiškiai užčiuopia mūsų kalbos žodžius „hittitų" įrašuose, k.a., asas, urva, ruta, varpalas, padai, java venas, kamanas, menulas.Jų prasmę stengiasi suprasti iš indoeuropiečių prokalbės. Sutikti pas prof. Hrozny mūsų kalbos žodžiai davė man vilties išskaityti visų Karaburnos įrašą.

Bet tokie norai ne lengvai įgyvendami. Mat, kiekvienas „hittitų," kalbos žinovas kitaip skaito ta patį jų kalbos ženklą. Kaip pavyzdį duoda pat; prof. Hrozny 20-21 p. Mokslininkai Cowley, Jensen, Meriggi, Gelb, Bossert ir Forrer tik keletą ženklų vienodai skaito ,o kitus, ypač balses, mato skirtinguose ieroglifuose. Tai žinodamas, pabandžiau „pataisyti" duodamą ženklams reikšmę, kur atrodė, kad gali būti kitaip skaitoma, negu autorius. Tą pataisymą išlaikiau per visą tekstą ir galutinai jį perskaičiau.

ĮRAŠO TEKSTAS

Neaiškindamas čia plačiau, kodel ta ar kita ieroglifą pavadinau kitaip, negu prof. Hrozny nurodo, duodu mano perskaitytą tekstą.

Karaburun (prof. B. Hrozny skliauteliuos raso Karaburna) vietovė yra Mažoje trijoje, į rytus nuo upės Halys, dabar vadinamos Kizil Irmak, tarp Arebsun ir Shehr vietovių.

Vienoje išlikusioje mūro sienoje rastas šitoks įrašas: „Maluna eis Java ku naseja tiktai juru iluru ruta, eiva. Saunus rita saunus buva ans. Mylu ta ku ju seja ta matavacijata sejama a ian ta sau ravavame krita Saunus pavasari sau rad(t) a saunu ana ans ei, trinoja, krina ir tataa namui nabuva ruma sau saunua tabu rita dienu vanasalu. Dieku tau ku mann tava (dava?) nu d(t)airunu veijalu. Saunus buva naas(nes) sau rad(t)a saunua rita.

Trinoja, krinaja, ei namuva 1 nabuva ruma sau saunua buva tana anei na dienu vanasai. Dieku tau a ku man davana veijalu jaan buva ta saurajamas sauras luru(liru) asraan.

Nei buta buva riku vanu vanasi. Dieku ivara, ku(r)na, ir tacitu. Buva pu(o)ta naa maru va indu".

Kol kas nesu tikras, ar gerai suskirsčiau skiemenis į žodžius, ar gerai supratau paėius žodžius, bet man atrodo, kad pats įrašas galima suprasti be žodynų. Ten įrašytus-iškaltus žodžius dabar rašytume šitaip.

Malūnas eis. Javą kurį tik séji, sėk, tiktai jūrų Iluru. Rūta, eiva. Šaunus rytas. šaunus buvo jis. Mylių tą, kurs jų séja metą vėjuotą séjama, o jein ta, siaurajame krinta. Šaunus pavasaris. Sau rado šaunų aną anas; ėjo, trynė trinojo, krino(?) ir tatavo(?) namon ir nebuvo ruimo sau šaunų tabu(?) rytą, dieną vienintėlę. Dekui tau, kurs man dovanų (davei) dairūnų vėjelį. Šaunus buvo, nes sau rado šaunų rytą. Trinoja, krinoja(?), ėjo namuolėn ir nebuvo ruimo (vietos) sau šaunuji buvo tenai anei vienai dienai. Dėkui tau, o kurs man dovanojai vėjelį. Jau buvo ta siaurajame, šau ras lurų(?) ašarą(?).

Nei bute buvo rikės vienų vienos. Dėkui, — įvaré, kurna(?), ir teeitų. Buvo puota ant Indijos marių.

SAVISTOVUS RAŠTAS

Prof. B. Hrozny, šiuos slaptingus įrašus nukelia į 2.000 metų pr. Kr., nurodydamas, kad „hititų" ieroglifai yra savistovūs ir nei kiek neparodo, kad „hittitų" nei kiek neparodo, kad būtų kilę Egipto ieroglifų įtakoje.

Prof. Ig. J. Gelb, **Hittite Hieroglyphs,** I, p.5 pareiškia vilties, kad hititų ieroglifai bus galop perskaityti ir kad gausime raktą į Kretos salos vaizdaraščius, kurie daug turi bendra su „hititais," bet iki šiol niekeno neperskaityti.

Baigiu prof. Hrozny (l.c.p.15) žodžiais, kad šių ieroglifų tauta neturi dar vardo, bet vieną dieną ji tą vardą suras.

Dr. K. A. Matulaitis.

GEORGE ORWELL Išverté F. NEVERAVIČIUS

GYVULIŲ ŪKIS

FANTASTINĖ APYSAKA

Ilgesio kupini žvilgsniai krypo Lapių Giraitės pusėn. Jeigu Pilkington'as su savo vyrais juos paremtų, laimėjimas būtų dar įmanomas. Kaip tik tuo tarpu sugrįžo keturi karveliai, buvę pasiųsti vakar dieną, ir vienas jų atgabeno raštelį iš Pilkington'o. Jame pieštuku buvo parašyti šie žodžiai: „Taip jums ir reikia".

Tuo metu Frederick'as su savo vyrais buvo sustojęs ties vėjo malūnu. Gyvuliai juos stebėjo, ir iš jų tarpo sklido nusiminimo murmesys. Du vyrai gabeno dalbą ir kalvišką kūjį. Vadinasi, jie rengiasi griauti vėjo malūną

— Neįmanoma! — šušuko Napoleonas. — Mes pastatėm tiek storas sienas, kad tai padaryti neįmanoma. Jie né per savaitę neįstengtų jų sugriauti. Drąsos, draugai!

Tačiau Benjaminas įtemptai stebėjo žmonių judesius. Du iš jų dalba ir kalvišką kūju badė skyles prie pat malūno pamatų. Iš léto, kuone su linksmá išraiška, jis linkčiojo savo ilgą snukį.

— Taip aš ir maniau, — taré jis. — Argi jūs nematot, ką jie daro? Netrukus jie tas skyles prikimš sprogstamosios medžiagos.

Pasibaisėjimo pagauti gyvuliai laukė Dabar jie negalėjo išeiti iš trobesių prieglobsties. Po kelių minučiu jie pamaté žmones išlakstant į visas puses. Po to pasigirdo kurtinantis trenksmas. Karveliai pakilo į orą, gi visi gyvuliai, išskyrus Napoleoną, griuvo žemén ant pilvų ir, kur kuris įmanydamas, suslapsté galvas. Jiems pakilus, toje vietoje, kur buvo vėjo malūnas. kabojo didžiulis juodų dūmų debesys. Lengvas vėjelis iš léto jį išsklaidė. Vėjo malūno jau nebebuvo!

Tą vaizdą pamatę, gyvuliai atgavo drąsą. Dar prieš valandélę jų jausta baimé ir sielvartas pavirto įnirtimu prieš tą niekšišką darbą. Pasklido galingas kerštо šauksmas, ir, nelaukdami jokio įsakymo, jie visi, kaip vienas, puolé ir leidosi tiesiai į priešą. Šį kartą jie nepaisé skaudžių, kaip kruša, juos kapojančių šratų. Tai buvo žiaurus, nuožmus mūšis. Žmonés šaudé šūvį po šūvio, ir gyvuliams pribėgus visai arti, tvojo juos lazdomis ir spardé sunkiais barais. Viena karvé, trys avys ir dvi žąsys krito kovoje, ir bemaž visi buvo sužeisti. Net ir Napoleonui, vadovausiam veiksmams iš nuotolio, šratas nukirto patį uodegos galiuką. Bet ir žmonės taipgi neliko nepaliesti. Trims iš jų Boksininko kanopų smūgiai perskélé galvas, vienas buvo karvės rago perdurtas per pilvą, o dar vienas bemaž neteko kelnių, Jessie'ei ir Bluebell'ei pasidarbavus. Ir kai paties Napoleono apsaugos devyni šunes, jo įsakyti pulti iš šono prisidengiant gyvatvore, staiga atsidūré žmonių rikiuotés sparne nirtulingai lodami, žmones apsiauté panika. Jie pamaté, jog jiems gresia apsupimo pavojus. Frederick'as sušuko savo vyrams trauktis, kol pasitraukimo kelias tebebuvo įmanomas, ir beregint bailūs priešai leidosi bégti savo brangiam kailiui išgelbéti. Gyvuliai vijosi juos ligi pat galo lauko ir kirto jiems kelis paskutinius smūgius, kai jie skynési kelią pro dygliuotą gyvatvorę.

Gyvuliai laimėjo, bet jie buvo išvarge ir kraujavo. Pamažėli jie émé šlubčioti atgal sodybos linkui. Pievoje gulinčių kritusiųjų draugu vaizdas kai kuriuos sujaudino ligi ašarų. Trumpam jie stabtelėjo, liūdesingai tylėdami, ties vieta, kur neseniai buvo dunksojęs vėjo malūnas. Taip, jis išnyko: bemaž visi jų sunkaus darbo pėdsakai buvo dingę! Net ir pamatai iš dalies buvo sunaikinti. Ir šį kartą atstatymui jie negalės, kaip kitados, panaudoti sukritusių akmenų. Šį kartą akmenys taipgi buvo dingę. Sprogimo jéga juos išmėté šimtų jardų atstumu. Atrodé, lyg čia niekad nebuvo buvę vėjo malūno.

Jiems beprieinant sodybą, Skundikas. neišaiškinamai buvęs kažkur pranykęs kautynių metu, pasišokédamas artinosi į juos, krutindamas uodegą ir spindédamas pasitenkinimu. Is sodybos trobesių krypties gyvuliai išgirdo iškilmingus šautuvo šuvius.

— Kam šaudo iš šautuvo? — paklausé Boksininkas.

— Pergalés iškilmių proga! — šušuko Skundikas.

— Kas per pergalę? — taré Boksininkas. Jo keliai kraujavo, jis buvo pametęs pasagą ir perskélęs kanopą, bent tuzinas šratų buvo įsmigę į jo užpakalinę šlaunį.

— Kas per pergalė, draugai? Argi mes neišvijom priešo iš mūsų žemės — šventos Gyvulių Ūkio žemės?

— Bet jie sunaikino mūsų vėjo malūną. O juk jam pasta'yti mes darbavomés dvejis metus!

— Kas čia tokio? Mes pastatysime kitą vėjo malūną. Mes pastatysime šešis vėjo malūnus, jei tik to panorėsim. Jūs, draugai, neįvertinat didžiojo žygio, kurį esame atlikę. Priešas buvo užémęs visą tą žemę, kurioje stovime. O dabar štai, Draugo Napoleono vadovybės deka, mes atgavom ją visą ligi paskutinio colio!

— Vadinasi, mes laimėjome tai, ką turėjom ir anksčiau, — taré Boksininkas.

— Tai ir yra musų laimėjimas, — atsaké Skundikas.

Jie suślubavo į kiemą. Boksininko šlaunies odon susmigę šratai skaudžiai maudė. Jis matė priekyje sunkų vėjo malūno atstatymo darbą ir jau vaizduotėje drąsino save tam uždaviniui. Tačiau jam pirmą kartą pasitaiké pasijusti esant vienuolikos metų amžiaus ir įsisąmoninti, jog, gal, jo raumenys jau nebéra tokie, kokie kitąsyk buvę.

Tačiau, kai gyvuliai išvydo žaliąją véliavą plevésuojant, kai išgirdo ir vél šautuvo šūvius — iš viso buvo iššauta septynis kartus — kai išklausé Napoleono prakalbos ir jo pasveikinimo dél jų laikysenos, jiems émé rodytis, jog, kaip bebūtų, jie visgi yra pasiekę didelį laimejimą. Kovoje krito gyvuliai buvo iškilmingai palaidoti. Boksininkas ir Dobilė traukė karus, kurie atstojo laidotuvių vežimą, ir pats Napoleonas žengė gedulingos eisenos priekyje. Iškilméms buvo paskirtos dvi ištisos dienos. Jas sudaré dainos, prakalbos ir dar daugiau šautuvo šūvių, o be to, buvo paskirta ypatinga dovana: po viena obuolį kiekvienam galvijui, po dvi uncijas grūdų kiekvienam paukščiui ir po tris biskvitus kiekvienam šuniui. Buvo pagarsinta, kad šis mūšis bus vadinamas „Kautynėmis ties Vėjo Malūnu" ir kad Napoleonas įsteigé naują pasižymėjimo ženklą, „Žaliosios Véliavos Ordeną", kuriuo pats save apdovanojo. Visuotiniame džiūgavime buvo pamirštas nelaimingas įvykis su banknotais.

Kelioms dienoms praslinkus, kiaulės gyvenamojo namo rūsyje aptiko dėžę degtinės. Ji buvo nepastebėta ir pražiopsota tuo metu, kai namas buvo pirmą kartą gyvulių įžengtas. Tą vakarą iš gyvenamojo sklido garsai veriamai traukiamų dainų, kurių tarpan, visuotiniam nustebimui, buvo primaišomi ir „Anglijos Galvijų" posmai. Apie pusę dešimtos vakare galima buvo aiškiai regėti, kaip pro užpakalines duris išnéré Napoleonas, užsidėjęs seną veltinę Mr. Jones'o skrybélę, kaip jis greitai apšuoliavo aplink kiemą ir vél pradingo, įmovęs į namų vidų. Ryti metą užtat gyvenamąjį gaubé kurti tyla. Né viena kiaulé nesijudino iš namų. Buvo bemaž devinta valanda ryto, kai pasirodé Skundikas, žengdamas iš leto ir nusiminęs, apsiblaususiom žlibém, nukarusia, užpakalyje tabaluojančia uodega. rodydamas visas rimtos ligos žymes Jis sušauké gyvulius ir taré jiems turįs praneśti pasibaisėtiną žinią. Draugas Napoleonas bestimpąs!

(b.d.)

Mūsų gyvenimas

VISI Į STOVYKLĄ ŠIOS SAVAITĖS ŠUKIS

Gerai pasistiprinę ir apsižiūrėję, kad nieko nepamiršome leidžiamės kelionėn į Londoną. Pirkdami bilietą pirmokėkime vieną šilingą už rezervuotą vietą, o sunkesnį bagažą, ir palapines pasiųskime tiesiog į Brockenhurst stotį. (Hants). Tuo sutaupysime jėgas, kurių reikės ekskursijoms Londone.

Šeštadienį po pietų yra projektuojamos šios ekskursijos grupemis pagal pasirinkimą:

1. Mokslo ir gamtos muziejai;
2. Zoologijos sodas;

Apsispręskime iš anksto prie kurios grupės prisidėsime. Sekmadienis yra skirtas miesto atžiūrėjimui ir ekskursijoms į Pleasure Gardens.

Londonas laukia ir visi Anglijos lietuviai linki stovyklautojams gero oro.

ĮSIDĖMĖTINI PRANEŠIMAI

Šeštadienį 26 liepos, suplauks daug lietuviško jaunimo pakeliui į skautų stovyklą. Lietuvių Namuose bus didelis judėjimas ir bus linksma abi dienas-šeštadienį ir sekmadienį.

Šeštadienį, Lietuvių namuose, skautai ruošia laužo pasirodymą. Londoniečiai rinksis pmatyti mūsų jaunimo ir linksmai laiko praleisti.

Laužo programa prasidės 6 val. ir, gražiam orui esant, vyks kieme. Po to šokiai.

EKSKURSIJA Į PALAPINIŲ MIESTĄ

Londonas ruošia ekskursiją į Lietuvišką palapinių miestą, paskutinio stovyklos laužo proga, sekmadienį, rugpiūčio 3 d. Tikimasi ta proga apžvelgti ir įdomesnę vietos apylinkę.

Norintieji ekskursijoje dalyvauti, skambina PARk 9699 kaip galima greičiau, nes dideliam atostoginiam judėjimui esant, trūks autobusų ir juos reikia skubiai užsakyti. Kelionės išlaidų 30 šilingų.

SKAUTŲ-ČIŲ PADĖKA

Skautų-čių ir lietuviško jaunimo stovyklai aukojo:

„Vyties" skyr. 1.00, Littleborough skyr. 07.6, Londono skyrius 1.00, Nottinghamo skyr. 2.6.0 ir Leeds skyr. 1.9.6.

Lowton skyr. aukojo 2.00 — bet rough skyr. 7.6, Londono skyrius Lowton skyriaus aukotojus širdingai atsiprašome už įvykusią klaidą.

Visiems aukojusiems tikras ir nuoširdus skautiškas ačiū.

Tuos skyrius, kurie dar negrąžino aukų lapus, labai maloniai prašome, nors ir tuščius, kaip galint greičiau grąžinti.

Sktn. K. Vaitkevičius
21, Cobden St. Derby

ŠĮ ŠEŠTADIENĮ

Lietuvių Namuose, 43 Holland Park, ruošiamas šokių vakaras. Gros geras akordeonistas.

BRADFORD'O „ATŽALYNAS" NOTTINGHAME

Š.m. lepos mėn. 19 d. — nepaprasta diena Nottinghamo lietuviškai kolonijai. Tą dieną atvyksta Bradfordo Vaidilos Studijos „Atžalynas" su Cadel Pug'o 5-ių veiksmų komedija „Slidus Pusmilijonis", kad atitraukus Nottinghamiečius nuo pilkos kasdienybės ir davus progą pasijuokti iki ašarų.

Diena buvo nuostabiai graži ir svečių matėsi net iš Rugby, Coventry, Peterborough. Salė buvo taip perpidyta, kad vėliau atvykusiems teko stovėti.

Pakilus uždangai, salėje neilgai viešpatavo tyla, nes tuoj nubangavo juokas iš Sabastijono Kutros mieguistumo ir jo vedybinės meilės, kurią vis maišė „vištos ir kalakutai".

Visos publikos dėmesys buvo nukreiptas į Masiulį, kuris turėjo sunkiausią vaidmenį ir juokino visus iki ašarų. Po kiekvieno veiksmo buvo „katučių" be galo, o vaidinimui pasibaigus buvo sukeltos ovacijos, kaip niekuomet Nottinghame. Iš visų kampų girdėjosi „valio Bradfordui-valio Atžalynui".

DBLS Nottinghamo Apygardos Pirmininkas K. Kudla, padėkojo brangiems „Atžalyno" artistams už atsilankymą ir palinkėjo ateity augti ir klestėti.

Kadangi tai buvo paskutinis Masiulio debiutas Anglijoje, Nottinghamo kolonija linki jam naujoje vietoje geriausios sekmės ir laimės.

Kitiems „Atžlyno" artistams — kuo greičiau atsilankyti į Nottinghamą su nauju veikalu.

Valio „Atžalynui"!

S. Žiūrovas.

MIRĖ STASYS LIUDVINAVIČIUS

Š.m. birželio 27 d. Polish Hospital, Panley Hall, Wrexham, mirė lietuvis Stasys Liudvinavičius.

PAMALDOS

CORBY — liepos 27 d., 12,30 v.
BRADFORD — rugpjūčio 3 d., 12,30 v.
NOTTINGHAM — rugpjūčio 10 d., 12,15 v.

Lietuviai visame pasauly

V. Banaitis prieš kurį laiką pradėjo dirbti Voice of America lietuviškajame skyriuje Muenchene.

Inž. Lindenau, buv. Klaipėdos laivų statybos įmonės vedėjas ir vyriausias savininkas, Kiele, Vokietijoje, vėl pradėjo statyti laivus.

Pulk. Br. Andruška, — lietuvis, tarnauja Japonijos laivyne.

Prof. St. Kolupaila įtemptai dirba Notre Dame universitete, dėstydamas vasaros kursą.

Muzikas Iz. Vasyliūnas dirbdamas prie universiteto Papayane, Kolumbijoje. yra paruošęs keletą koncertų.

Vl. Butkienė, diplomuota lituanistė, redaguoja „N. Zelandijos Lietuvį".

Balys Pakštas jau dveji metai vadovauja Chicagoje šokių orkestrui.

Jonas Pyragius, rašydamas „Dirvoje" apie skalndymą Australijoje, pažymi: „Per šių metų Velykas malonūs australai, gal pagerbdami mano 30 metų skraidymo sukaktį, davė skristi jų geriausią sklandytuvą „Olympia". Jei ne ruskiai, tuo sklandytuvu būtų buvę skrista jau 1940 metais, nes jis liko Kaune pradėtas statyti".

Architektas J. Mulokas padarė keletą projektų lietuvių bažnyčiai Marquette parke. Savo projektuose jis panaudojo Vilniaus ir kitos lietuviškos architektūros motyvus.

Vaclovas Noreika, neseniai atvykęs iš tremties, Marquette Parke įsikūrė gražią, moderniškai įrengtą foto studiją.

Eduardas Tallat-Kelpša Amerikoje išlaikė egzaminus ir gavo teisę verstis gydytojo praktika.

Kan. M. Vaitkus „Margutyje" paskelbė įdomų ir svarbų straipsnį: „U S A — L i e t u v y b ė s k a p i n ė s". Jame autorius nurodo pavojų lietuvybei JAV ir kviečia organizuotis kovai dėl lietuvybės.

Dail. J. Rimšos paveikslų paroda Rio de Janeiro praėjo su dideliu pasisekimu.

Juozas Valiušaitis, gyv. Stamforde, JAV, aktyviai dalyvauja ELFO veikloje.

Juozas Dėdinas Dabar dirba vieno vokiško žurnalo administratoriaus darbą, Chicagoje. Šiomis dienomis Dėdinas biznio reikalais buvo atskridęs iš Chicagos į New Yorką.

LIETUVIS PASKIRTAS AUKŠTOMS VALDINĖMS PAREIGOMS

Nenuilstantis Argentinos lietuvių kolonijos veikėjas Z. Juknevičius Argentinos Vyriausybės tapo paskirtas Darbo ir Socialinio Aprupinimo Ministerijos, Socialinės globos skyriaus inspektoriaus pareigoms ir nuo š.m. liepos mėn. 1 dienos jas eina.

Džiugu, kad šis gabus visuomenininkas, režisierius,, Arg. Liet., Draugijos ir Liet. Išl. Centro Argentinoje pirmininkas, bei Lietuvių Radio Valandėlės vedėjas, yra pasiryžęs siekti geresnių metodų kovai dėl pavergtos Tėvynes laisvės, dirbdamas Argentinos Vyriausybės aparate.

Temperley A. Liet. Bendruomenės Apylinkė ir toliau rodo savo aktyvę kultūrinę veiklą. Pav., gražiai paminėjo Gedulo Dieną ir kulturingai atsventė Jonines, per kurias gautą pelną — 274 pezus paskyrė šios Apylinkės knygyno naudai, kuris numatomas padidinti

L. Kančauskas.

Buenos Aires, 14.7.52.

Pavergtoje Tevyneje

L. GIRA ENKAVEDISTO UNIFORMOJE

Liepos mėn. 1 d. numeryje „Tiesa" atspausdino Jono Šimkaus, tūkstančių nekaltų lietuvių budelio, straipsnį apie liaudies poetą L. Girą, papuoštą Giros nuotrauka enkavedisto uniformoje. Nuotraukoje šis „liaudies poetas" jau ne su ožio nutriušiusia barzdele, bet nudribusiais ūsais. Matyt, kad ir savo išvaizda norėjo prisitaikyti prie tėvelio Stalino.

Anuomet, kai mūsų laikraštininkai buvo nuvykę į Maskvą, jų tarpe taip pat ir Cvirka su L. Girą, buvęs tuometinis vidaus reikalų ministeris pasakė: — nėra abejonės, kad dalis grįžusiųjų yra Maskvos NKVD užverbuoti. J. Šimkus dabar štai patvirtina: „Kai 1939 m. L. Gira apsilankė Tarybų Sąjungoje, užmezgė draugiškus ryšius su visa eile tarybinių rašytojų, jis tapo nuoširdus literatūros draugas, jos propaguotojas Lietuvose liaudies masėse"...

Didysis Lietuvos išdavikas, Stalino batlaižys, J. Šimkus, jau mirusio judošiaus pragaištingus darbus apžvelgdamas, rašo, kad L. Gira, būdamas 1941 m. savanoriu Raudonojoje Armijoje šitokius „nemirtingos" vertės parašęs kūrinius:

„Ir tegu sau nū siaučia
[perkunijos
Neramiuos vakaruos ir
[pietuos —
Mus pats Stalinas Kremliuj
[įsūnijo:
Kas iš mūsų tų audrų tad
[bijos?"

Pabaigoje J. Šimtus šitaip rašo:

„Geriausi L. Giros kūriniai padeda auklėti mūsų jaunąją kartą meilės mūsų plačiajai tėvynei ir visiško atsidavimo jai dvasia, ugdyti neapykantą šlykščiausiems imperialistiniams grobikams — Amerikos imperialistams"...

Ak, taip ir kniedi draugui Šimkui pasiusti „Gyvulių Ūkį"...

Daugai. Baigiamieji užsiėmimai parodė, kad gerai įsisavino dėstoma medžiaga Daugų vidurinės mokyklos II metu ratelio VKP (b) istorijos trumpajam kursui studijuoti klausytojai — drg. drg. Saulevičienė, Mališauskienė ir Saulevičius. Mokslo metų laikotarpyje pakilo mokytojų politinis lygis ir gamybinis aktyvumas. Mokytojai drg. drg. Žurauskas, Morkūnaitė ir Saulevičius priimti į VKP(b) eiles. („Tiesa").

Vilkija. Birželio 28 d. kolūkio „Stalino keliu" gurguolės su plakatais „Šienas — Valstybei", „Šienas — Stalinui" buvo priversti suvežti į paruošos punktą visą kolūkio šieną. Pristatymas įvykdytas pagal planą 110 proc.

Šieną valstybei turėjo atiduoti ir antras kolūkis — „Taikos keliu".

Jonava. Pirminių partinių organizacijų ir moterų tarybų iniciatyva eilėje kolūkių steigiami sezoniniai vaikų lopešeliai. Lopšeliai įgalins kolūkietėms motinoms aktyviau dalyvauti gamybiniame gyvenime. Lopšelis pavadintas „Lenino keliu".

Šitokiuos „lopšelius" jau daugelis kolūkių įsteigė.

Motinos privalo savo kūdikius atiduoti į tokius lopšelius, o pačios eiti vergių darbui į kolchozą už saują grūdų. Lietuvės motinos tikrai eina kruvinuoju Lenino keliu.

Ariogala. 850 Ariogalos ir Betygalos vaikų buvo suvaryti į sąskrydį. Rajono kompartijos sekretorius drg. Lapinskas pionieriams ir jų suvarytiems tėvams aiškino kompartijos uždavinius.

VAIKU KAMPELIS

Sveiki Stovyklautojai

Mes visi gerai pažįstame gamtos draugus skautus, kurie savo šūkiu pasirinko: Dievui, Tėvynei ir artimui. Nuo pat pirmųjų skautų veikimo dienų ypač pabrėžiamas reikalas—ko dažniausiai keliauti iš miestų į laukus ir miškus, nors retkarčiais paiškylauti, atsikvėpti gražioje gamtoje.

Šiais metais mūsų skautai taipgi surengė didelę stovyklą, į kurią pakvietė visus jaunuosius. Iš kiekvienos lietuviškos bendruomenės į stovyklą išvyko po kelis ar kelioliką jaunuolių, kad geriau susidraugautų, atsimintų lietuviškų dainų, žaidimų ir laisviau atsikvėptų gamtoje po praėjusių mokslo metų.

VAIKU KAMPELIS taipgi ateina jums, stovyklautojai, į pagalbą. Čia jūs rasite trumpą vaizdelį „Prie laužo", kurį galėsite kurį vakarą pastatyti, čia rasite vieną dainelę ir dar šio to.

Būkite linksmi ir išnaudokite kiekvieną valandą. Į namus grįžkite sustiprėję, nuo saulės nudegę, išmokę daug naujų ir įdomių dalykų.

Redaktorius

Vytė Nemunėlis

AČIŪ, DIEVULI

Ačiū, Dievuli,
Tau už dienelę,
Angelą Sargą
siųsk į lovelę.

Saugok brangiausią
mūsų Tėvynę,
siųsk jai paguodos
žvaigždę aušrinę.

Saugok mamytę,
brolius ir tėtį....

— — — — — — —

Jau poterėliai
ir pakalbėti.

MŪSŲ JAUNIEJI IŠKYLAUTOJAI ŽYGIUOJA LIETUVIŠKON STOVYKLON

VAIKAI NEKLAUŽADOS

Per savo amžių daugel kame būdamas, atvejų atvejais regėdavau vaikus, ar tai tėvų ar vyresnybės neklausančius, bet niekuomet to nematydavau, kad jiems tas neklausymas į gerą išeitų. Todėl, vaikai, skaitykit ir imkitės proto.

Palangos parapijoj, Kunigiškių sodžiuj gyveno Jonas pypkininkas. Jo bernas vėl pypkę rūkė. Jonas turėjo du sūnu: vienas ėjo ašmus, antras dešimtus metus savo amžiaus. Tuodu, matydamu tėvą nuolat rūkant, gavo kaži kame riešutų; tėvąjį riešuto galą atpjovusiu, kanduolą iškrapštė, šalyje išurbino skylelę, įkišo į ją šiaudą be narių, iš sienos išpešė kiminų, prikimso riešutų kiautus, užsidegė ir rūkė. Motina nekentė pypkininkų, todėl, įvydusi juodu besmilkant, sušuko:

— Ir judu dar bjauriositos su pypkmis?! Be to visuomet prirūkyta troba!

Tuojau pagavo juodviem pypkes ir sumetė į ugnį; dar pridūrė:

— Jei aš kuomet judu pamatysiu vėl besiterliojant su pypkėmis, kailį išpersiu!

Šiuodu, tai girdėdamu, nutilo.

Ryto metą pasislėpusiu vėl tokias pat pypkes pasidirbo ir gavo skiltyvus iš vaikio. Bet, idant nepamatytų, nuėjo į daržinę, sulipo ant šieno ir užkūrė savo pypkes. Vos ugnis prie šiaudo priėjo, tuojau tas nudegė, o riešutas, arba pypkė, su degančiais kiminais vienam ir antram nukrito į šieną. Dėl krapštymo juodu krapštė šieną, bet nesitėkėtai beregint iššoko liepsna. Vos pačiu du besuskubo nusmukti nuo šieno: ugnelė aprėmė visą daržinę ir sudegino

Paskiau spėriai susekė gaisro priežastį: ir, kaip su vaikais apsėjo. — patys numanot...

ŽODŽIŲ PAAIŠKINIMAI: tėvas — laibas; kanduolas — branduolys; išurbinti — išgręžti; kiminai — samanos.

Vysk. M. Valančius

P R I E L A U Ž O

Visi sustoja ratu, susiima rankomis ir linksmai dainuoja (pirmąją dalį galima atlikti solo):

Nusileido saulužėlė
susimąsčiusi, rimta,
mūsų jaunos širdužėlės
džiaugiasi visa gamta, —
rai rai rai rita,
rai rai rai rita,
rai rai op pa pa,
tralia lylia lia!

Dega laužas, aiškiai šviečia,
kyla kibirkštys aukštai,
džiūgauti visus mus kviečia,
mes dainuojame linksmai...

VYTUKAS pabaigus dainą, ta pačia gaida dainuoja):

Pagaliau ir susitikom,
nors su pinigais sunku,
savo komikus palikom,
o aš galvą vis suku:
ar ar ar rytą,
ar ar ar kitą,
ar ar dieną šitą
mes kalbėsim how do you do..

V I S I (kartu):

Čia suskridom ne dėl filmų,
ne dėl komikų, halio!
Žinom aiškiai savo kilmę, —
ei, lietuviškas valio. —
va va va valio,
va va va valio,
va va opa pa,
lai gyvuoja Lietuva!

Tindi-rindi, rida-dai,
gražūs mūs visų vardai:
Algis, Rimas ir Nijolė,
Saulė, Dalius ir Danguolė! —
va va va valio...
va va va valio,
va va opa pa,
o Vytukų net kapa!

VYTUKAS (staiga pamatęs bėgantį Zuikį):

Kas ten bėga?

VISI (rodydami pirštais):
Zuikis Puikis!

VYTUKAS: Koks jisai?

VISI: Vai neramus!

VYTUKAS: O iš kur?

VISI: Iš tėviškėlės!

VYTUKAS: O pas ką?

VISI: Pas mus, pas mus!

Kai Zuikis Puikis atbėga į ratelio vidurį, visi klausia:

Zuiki Puiki, gero vėjo!
Adresų ar daug turi?

ZUIKIS PUIKIS:
Ne, nė viens neišbyrėjo:
tūkstantėliai keturi!

VISI:
Zuikis Puikis dreba, virpa,
bet papasakot galės...

ZUIKIS PUIKIS:
Ilie raudona spendė kilpa,
bet negavo nė pelės.
Jei kas norit sužinoti,
kas Tėvynėj, kas namuos,
tas turės man padainuoti,
o kas pirmas deklamuos?

DANUTĖ išėjusi į priekį):
Aš mergytė gero būdo:
čia pikta ,čia vėl gera,
čia veidelis man nuliūdo,
čia vėl šviečia kaip aušra.

Čia kariauju su broliukais, —
neįveikia jie keli.
Čia palaukus, apsisukus,
kaip katytė aš meili...

SALIUKAS (dar visiems plojant, lenkiasi):

Platus pasaulis, maža vietos
vaikams be tėviškės savos,
kur panemunės, kur gėlėtos,
kur žydi žemė Lietuvos.

Platus pasaulis, miestai gražūs,
namai jų kyla lig dangaus, —
benamiui šiauras jis ir mažas,
širdis namie teatsigaus.

Vytukui New Yorkas—ne Vilnius,
Čikaga Algiui — ne Sauliai,
gilus Atlantas, šaltos vilnys
ir skaudūs saulės spindulai.

Ilgu Aušrelei Montrealy,
Toronte Vita vis viena, —
visus, visus į vieną šalį
pašauks atėjusi diena:

Živilę, Dalių, Vytenytį,
ir mus ir mūsų tėvelius...
Skrisk per padangę, laisvės Vyti,
ir vesk Tėvynėn mūs kelius.

VISI (sutartinai plodami):

Zuiki Puiki, ar patiko?
Ar neliūdnos eilės tos?
Na, sakyk, o kas paliko
iš Tėvynės Lietuvos?

ZUIKIS PUIKIS:

Ak, parlėkę, nepažinsit
jūs šalelės Lietuvos,
neatrasit, kur giedojot,
tos šalelės mylimos.

Ten jau viskas sunaikinta,
niūkso akmens ir stuobriai,
miestai, kaimai išdeginti,
lkę vien tik degėsiai...

Tūkstančiai lavonų pūva,
vėjai gaudžia ant laukų.
Rauda saulė ir mėnulis,
gaila žmonių išveztų.

Ten motutės rankas laužo
išleisdamos sūnelius.
Ten sesutės graudžiai verkia,
lydėdamos brolelius.

Tie upeliai ir šaltiniai
žiedais kraujo pražydės.
Ak, Lietuva motinėle,
ar ilgai kentėt reikės?...

VISI (susiėmę rankomis):

Marija, Marija,
Skaisčiausia Lelija,
Tu švieti aukštai ant dangaus,—
palengvink vergiją,
pagelbėk žmoniją,
išgelbėk nuo priešo baisaus!...

KAD LAUŽAS ĮSIDEGTŲ

Kad laužas geriau įsidegtų, seniau apie Antalieptę buvo dainuojama:

Kuriu kuriu pečiukų,
lankiu laukiu svečiukų.
Atvažiuoja Saulala
variniais ratėliais,
masinziniais bateliais,
ugniniais arklialiais.

JEIGU KARTAIS LYTŲ

Kartais mūsų stovyklautojai gali turėti vargo su lietumi. O kai lyja, niekas nėra patenkintas.

Mūsų tautosaka duoda patarimų lietaus atveju, tik nežinau, kiek tie patarimai gelbsti. Taigi, kai lyja ir saulė būna po debesių, reikia dainuoti:

Saulele motinėle,
užtekėk, užtekėk!
Aš tau duosiu pupų rėtį —
pasisėt, pasisėt. ...

Jei kartais artėtų didelis debesys, tai, norint, kad jis praeitų pro šalį, reikia taip dainuoti:

Atvažiuok, saulele,
su pyragėliais,
nuvaikyk debesėlius
su botagėliais!

Taigi pamėginkito!

KAI UGNIS KURENASI

Nežinia, kaip stovykloje bus kurenamas laužas ir kaip bus elgiamasi su ugnimi. Apie Girkalnį seni žmonės sakydavo:

— Piemenys, gindami vakare gyvulius namo, neturi palikti ugnies besikūrenant, nes ją per naktį velnias kūrena ir ryte negali rasti nei vienos žarijos. Piemenys turi ugnį arba užgesinti, arba užkapstyti pelenais ir užklostyti.

MĮSLĖS

1. Pilnas tvartas raudonų žirgų, vienas juodas įėjas visus išspardo.

2. Du upeliai teka per kalnus dieną ir naktį, ir niekuomet nesusieina.

3. Pilnas tvartas baltų vištų.

4. Namie palikau, ant kelio sutikau, o vis tik savo nepažinau.

5. Nupjauk man galvą, išimk širdį, duok kalbėti.

6. Aukštesnis už dangų, žemesnis už slenkstį; juodesnis už smalą, baltesnis už sniegą.

7. Eina be kojų, muša be rankų.

MĮSLIŲ ATSAKYMAI

1. Anglis krosnyje ir kriukis. 2. Akys. 3. Dantys. 4. Bitės. 5. Birbynė. 6. Juodvarnis. 7. Laikrodis.

Visus raštus siųskite: „V" red. 21, Ann Place, Bradford.

JEI PADARYSITE NUOTRAUKŲ!

VISI STOVYKLOS DALYVIAI, SKAUTAI IR SKAUTĖS, JEI STOVYKLAVIMO METU PADARYSITE GERŲ NUOTRAUKŲ, NEPAMIRŠKITE PRISIŲSTI JŲ „BRITANIJOS LIETUVIO" REREDAKCIJAI.

LIETUVIU BENDRUOMENE VOKIETIJOJE

LIETUVIŲ JAUNIMO VASAROS STOVYKLOS

Susipažinęs su Vokietijoje surengtų lietuvių jaunimo vasaros stovyklų reikšme, Balfo pirmininkas, kanaun. Končius, paskyrė joms, be transporto priemonių ir maisto, žymią pinigų sumą — 1.000 DM.

Katalikų Sielovados, Tėvo Alf. Bernatonio, planuojamos lietuvių jaunimo stovyklos turėjo atseiti, be transporto, apie 22.000 DM. Kadangi tos sumos negalima buvo surinkti, ji buvo kiek susiaurinta laiko atžvilgiu: Diepholzo skautų stovyklai buvo leista stovyklauti tik vieną savaitę. Taip pat pasirūpinta kuo pigiausia išsiversti vaikus gabenant. Anglų zonoje juos gabeno Balfo sunkvežimis, o US zonoje Tėvas Bernatonis sumobilizavo 5 kunigų lengvas mašinas ir per tris dienas suvežė visus vaikus stovyklauti, tuo sutaupydamas virš 1.000 DM transporto išlaidų.

Stovyklas maloniai parėmė pinigais šios įstaigos: Apaštališkas Nuncijus. NCWC, VLIKAS, BALFAS ir Mrs. CcCloy po 1.000 DM, o vokiečių CARITAS 2.500 DM.

US zonoje stovyklauja apie 70 vaikų. Stovykla yra Odenwalde, prie Buchen ir jai vadovauja iš Romos atvykę kunigai Jankauskas ir Grabys bei filosofijos studentas Memeika. Iš Sielovados įstaigos talkininkauja kun. Bunga. Mergaičių vadovė mokyt. Damijonaitė. US zonoje bus stovyklaujama nuo liepos 4 iki 26-d.

Be lietuviškų dainų, pasakų ir paskaitėlių, lietuviukams, nebemokantiems lietuvių kalbos, duodamos ir lietuvių kalbos pamokos, o jie patys raginami stovykloje kalbėti tik lietuviškai.

Prie stovyklos surengimo piniginėmis aukomis prisidėjo ir lietuvių sargybų kuopos, kurios yra taip jautrios kiekvienam lietuviškam reikalui.

PAREIGŪNŲ KELIONĖS

Katalikų sielovada, Tėvas Alf. Bernatonis, lydims kun. Butkaus, liepos 14—15 d. lankėsi Vokietijos Krašto Valdyboje, aptardamas su ja daugelį bendruomenės klausimų. Iš Hannoverio Tėvas Bernatonis išvyko lankyti Žem. Saksonijos lietuvių ir bus Diepholze, Wehnen, Varel ir Osnabrueck vietovėse.

Krašto Valdybos pirmininkas, Pr. Zundė, UNO komisaro kviečiamas, liepos 17 d. išvyko į jo įstaigą Bad Godesberge aptarti centrinės tremtinių atstovybės darbus, organizavimą ir kitus tremtinių reikalus. Iš ten Pr. Zundė vyksta į Duesseldorfą, kur dalyvaus Laisvųjų Tautų Kongrese, o po to liepos 21—22 d. lankys lietuvių sargybų kuopas.

IŠ VOKIEČIŲ SPAUDOS

LIETUVAITĖ AUGINA SUNŲ MILIONIERIŲ

Rockefellerių šeimos nesutarimų atgarsis pasiekė ir Vokietiją. „Lippische Landeszeitung" jį vaizduoja šitokiu, gal neobjektyviu, bet simpatišku būdu.

Jauniausias Amerikos milijonierius yra trejų metų Rockefellerio sūnus Winnie. Išgirdęs, kad jo atskirai gyvenanti žmona Bobo kartą išsitarė, jog jų sūnus Winnie gerai suprantas, kai ji atsisakanti išpildyti kokį nors jo norą, nes jiems tai nepasiekiama, tuojau pasiuntė pas savo žmoną advokatą sutvarkyti finansinę sūnaus ateitį ir dovanodamas jam vieną milioną dolerių. Bobo's atsakymas visdėlto buvęs, kad jai dar mieliau būtų turėti vyrą, o sūnui tėvą.

„Bobo's gyvenimo ir susituokimo istorija yra labai neromantiška ir labai amerikoniška. Jos gimimo vardas yra Jievutė Paulekiutė ir ji yra ūkininkų Levockų iš Lowell, Indianos valstijoje, podukra. Jauna lietuvaitė lankė universitetą, grožo konkurse laimėjo „Miss Lithuania" titulą ir savo pasauliu pasirinko sceną. Keletą metų vėliu Bostone jai beveik nusišypsojo laimė, kai ji vaidino rolę su pasisekimu ėjusioje „Tobacco Road" pjesėje. Ji susipažino su diplomatu R. Seas ir už jo ištekėjo".

1947 m. ši pora visdėlto išsiskyrusi. Bobo gavusi gerą tarnybą vienoje Rockefellerio bendrovių, kur ją pamatė ir pamilo pats Rockefelleris. Už jo ištekėjusi neilgai laimingai gyveno ir 1950 m. grįžo pas patėvius, kur Winnie gyvena kaip tikras ūkininko sūnus. Kaimo šerifas jį pamokė bokso su tokiu pasisekimu, kad Winnie, pirmą kartą patekęs į sekmadienio mokyklą, užsigeidė visą klasę nuboksuoti.

„Kai mūsų korespondentas aplankė ponią Rockefeller, ji kaip tik lipino popieriais vieną iš kuklaus namo kambarių. Po to ji pjovė žolę, vairuodama šienpjovę aplink siurblį, kurį prieš keletą dienų ši turtingiausio pasaulyje vyro žmona pati buvo pataisiusi. Pertraukos metu Bobo paaiškino, kad Winnie iki 18 m. amžiaus gaus mėnesiui apie 3.000 DM, o iki 30 m. po 5.000 DM. Paskui jis galėsiąs savo sąskaitos nuošimčius savarankiškai sunaudoti.

Po pertraukos jaunoji ponia vėl nuriedėjo su šienpjove, ant kurios juokdamasis sėdjo jauniausias Amerikos milijonierius."

KAIP PELIKANAS ŽUVĮ...

Amerikiečių aviacijos laikraštis aprašo, kaip didžiausias, kokį turi Amerika, helikopteris pagrobė sovietų lėktuvą MIG-15 ir atsigabeno jį į amerikiečių aerodromą.

Kai pirmą kartą sovietiniai lėktuvai MIG-15 pasirodė Korėjos fronte, amerikiečiams buvo labai svarbu gauti vieną tokį lėktuvą ir ištirti jo konstrukciją. Didžiojo helikopterio lakūnui Cooperiui buvo duotas uždavinys šitai įvykdyti. Cooperis pasiėmė pagalbon du karininkus ir kelis eilinius korėjiečius kareivius ir, nuskridęs į priešo pusę, pagrobė numuštą sovietinį lėktuvą MIG-15, atsigabendamas jį, kaip pelikanas žuvį...

AMERIKA PIRMAUJA

Olimpiados atidarymo metu, Suomijos prezidentui kalbant į sportininkus, vokietė studentė iš Tuebingeno, Barbora Rotraut Pleyers, buvo bandžiusi taip pat pasakyti... pacifistinę kalbą. Nespėjo. Kitą dieną ji buvo lėktuvu išgabenta iš Olimpiados į Hamburgą.

Olimpiados sporto žaidynėse pirmauja amerikiečiai.

Prie 100 m baigmės juostos atbėgo net 5 bėgikai tuo pačiu laiku. Tik fotografijos pagalba paaiškėjo, kad, vis dėlto, pirmas atbėgo amerikietis Remigino per 10,4 sek.

400 m. su kliūtimis pirmoji vieta teko taip pat amerikiečiui negrui iš New Yorko — Moore, kuris sukorė per 50,8 sek. Naujas olimpinis rekordas. Naują olimpinį rekordą užfiksavo amerikietis O'Brien, nustumęs rutulį 17,41 m. Amerikiečiams teko taip pat antroji ir trečioji vieta.

Italas Derdoni laimėjo pirmą vietą 50 km. žygyje. Jis pastatė olimpinį rekordą.

21 metų amerikietis, Davis liko nugalėtoju šokyje į aukštį. Rusai buvo išstatę net tris sportininkus, tačiau nė vienas nėgavo vietos.

Sensacingas Olimpiadoje įvykis buvo 10.000 metrų bėgimas. Zatopek (Čekoslovakija), atsiplėšė nuo 50 bėgikų ir paliko juos toli užpakalyje. 6 pirmieji perbėgę 10 km. pasiekė geresnį laiką, negu to paties Zatopeko rekordas iš 1948 m. Anglas Sando atbėgo penktas. Pusiaukelyje jis pametė batą ir likusi kelią bėgo basas.

Lengvojoje atletikoje amerikiečiai jau turi tiek taškų, kiek visi likusieji pasaulio sportininkai drauge. Iki šios dienos amerikiečių sportininkai gavo 9 aukso medalius, sovietai — 2.

Finaliniame 200 m. bėgime amerikiečiai laimėjo tris pirmąsias vietas, ketvirtąją — britai.

S. Rusijos sportininkai apvylė daugelio kraštų sportininkus, juo labiau, kad pradžioje labai išdidžiai jie laikėsi ir sovietų spauda įprasta dūda pūtė, kad komunistų sportininkai parodys koks sporto lygis „saulėtame" krašte. Parodė. Peržaidžiant futbolo rungtynes su Jugoslavija rusų komanda pralaimėjo 3:1. Belgrade ši pergalė buvo sutikta su nepaprastu džiaugsmu ir entuziazmu. Gatvėse minios šaukė: „Tito stipresnis už Staliną" Spauda pastebi, kad sovietų futbolistai neturi ryšių su Vakarų futbolistais, todėl ši sporto šaka yra Rusijoje žemo lygio. Jugoslavijos dienraščiai su pašaipa rašo, kad S. Rusija visada didžiavosi, esą jos sportininkai yra geriausi visame pasaulyje.

Laisvoji tribūna

—ŽODIS IŠ DAINOS—

Užsipuolė mane Manchesterio Liet. Klubo pirmininkas p. L. Venckus, kad aš, rašydamas apie Klubą ir paskutinįjį jo susirinkimą, įdėjęs truputį pipirų prie koniui ir neigiamai pasisakęs apie Manchesterio skyriaus vadovybę. Kiek man jau šiandien žinoma, jis nebūtų nieko rašęs, jei tais būtinais pipirais būtų pabarstyta kuria nors kita proga, bet tik ne ta, kai rašoma apie Klubą. Štai kokios būta p. L. Venckaus labai nekaltos intencijos.

Mūsų žurnalistas J. Cicėnas, dar gyvendamas Vokietijoje, nuolat yra kartojęs labai dorą, ir spaudai būtiną dėsnį: „Spauda turi būti tiesos tarnaitė", nes spauda, nebesilaikanti šito dėsnio, nebėra spauda, bet tik įrankis valdančiųjų rankose, kartais labai nedoras įrankis.

Iš tiesų Manchesterio Liet. Klubo susirinkime klausiaus, kas buvo kalbama, ir užrašiau. Kuo gi aš kaltas, jei dainoje buvo žodžių kurių kai kas nebenori matyti spaudoje? Jei nenori matyti tai nereikėjo nė kalbėti. O apie Manchesterio skyr. vadovybę savo pranešime štaip pasisakė pats pirmininkas p. L. Venckus, visiškai nedetalizuodamas, kas gi čia slepiasi už to vadovybės žodio — x ar y ar visa suma visų sudedamųjų dalių. Taip pat, kai iškilo choro reikalas, gana karštai kalbėjo atstovas tų, kurie nori dainuoti, bet tiki, kad Manchesterio skyrius tik imasi, bet vistiek nieko nepadarys. Tai ir viskas. Man čia beveik ir reikėtų baigti, jei nebent dar paryškintume p. L. Venckaus nevisiškai aiškų teigimą apie tą šokinėjančią ir trepnėjančią vadovybę, kurioje yra tokių puikių vyrų, kaip mano ir jo suminėtasis Algimantas Pakalnis, ir mudvejų abiejų nesuminėtų žmonių, taip pat turinčių pozityvaus darbo nuopelnų, bet nesuminėtų tik dėl to, kad mano reportažas buvo skirtas Klubo veiklai, o jie gal čia taip ryškiai nepasireiškė, nes p. L. Venckaus pranešime nebuvo suminėti ir dėl to aš nepasinaudojau malonumu suminėti jų pavardes.

Bet p. L. Venckus teikėsi dabar iškelti ir visiškai naujų dalykų, jo neminėtų susirinkime. Kur Manch. skyr. pirmininkas, tuomet buvęs klubo valdybos narys, padėjo Klubui, susirinkime nebuvo kalbėta. Lygiai nebuvo kalbėta, ar dėl kelionės į Glasgovą nesusipratimas išspręstas akis į akį ar kaip kitaip (vis dėl to ne susipratimas, kyląs iš to paties šaltinio, kuriam apibūdinti savo reportaže pasiryriau kelias eilutes, kaip žmogus, kuris mato, girdi ir žino!).

Kadangi p. L. Venckus pasiryžo iškelti ir tai, kad čia esanti dar ir nesantaika tarp dviejų pirmininkų, asmeninė nesantaika, tai esu priverstas ir dėl tos antrosios dalies muzikos tarti porą žodžių, nors man ir labai nemalonu, nes tai neturi nieko bendra nei su susirinkimu, nei su mano reportažu, kuriame kėliau tik faktus; o dabar, šiek tiek gindamas savę nuo asmeninių puolimų, būsiu priverstas brįsti šiek tiek giliau, bet p. L. Venckus mane išprovokavo.

P.L. Venckus pats pirmasis pasitraukė iš skyriaus ir apygardos valdybų ir pats pirmasis raštu painformavo mane, kad, girdi, tos abi valdybos nesutaria. Tuomet aš nė negalvojau, kad jos negali sutarti. Juk beveik visi metai kantriai laukiu ir vis tebemanau, kad sutars. Niekur nekišu skyr'ui kojų, niekur stengiasi nekišti ir kiti apyg. valdybos nariai — tegu sau. Jeigu dėl to pasyvaus laikymosi nepatenkintas net ir p. L. Venckus, tai ką gi padarysi, jei darbas tegalimas tik tada, kai gyvena taika. Bet aš ir dabar tebesu tos nuomonės, kad nėra ko nesutarti. Gali Manch. skyr. pirmininkas pykti ant manęs, jog kartais vieną kitą teisybės žodį pasakau spaudoje, šitoje tėvos tarnaitėje, gali net ir kolioti ar šmeižti mane, kaip jau yra buvę, bet tai nieko bendra neturi su mūsų visuomenine veikla, jei nori dirbti pozityvų darbą, nes visuomenės darbe mes pirmoje eilėje nebesame Kuprytys ar Barėnas, o lietuviai. Tokios nuomonės yra ir visa apyg. valdyba. Pats asmeniškai aš visiškai nė nemanau jaudintis, jei man visuomenės darbe kas ir savo dailias kojytes pamėgina kaišioti; tuomet aš pamatau, kad šitoks darbas nebėmanomas, ir griebiuos ki'ok'o, ramaus, taikaus ir lygiai tiek pat vertingo (o gal kartais net vertingesnio), kaip ir tas, iš kurio pasitraukiu.

Sutinku su p. L. Venckaus nuomone, kad reikia sugebėti atskirti visuomeninius reikalus nuo asmeniško. Bet jei kas nesugeba — aš, tur būt, jau neišmokysiu (gaila, kad nepajėgėme įsteigti kursų suaugusiems!). Bet ką visa tai turi bendra su susirinkimu ir jo aprašymu? Ten dainoje buvo žodžiai, ir aš parašiau, o jei tai buvo ne tik žodžiai, tad ir kalbėkim tada faktais, o ne apie mano ar kitų veidus, kaklaraiščius, batus ir t.t. Jeigu p. L. Venckus norėjo būti nešališkas ir teisingas, tai jis, keldamas asmeniškumus, galėjo turėti galvoje, jog ir aš esu žmogus ir galiu paprašyti aiškiai ir konkrečiai pasakyti, kas dėl tų asmeniškumų kaltas: ar aš kaišioju kam darbo kojas, ar ne, šmeižiu, ar ne. Šitokio aiškumo reikalautų bešališkumas, o jei nei to aiškumo, nei bešališkumo nėra, tai dėl tos antrosios dalies jo muzikos aš visiškai pagrįstai jaučiu skriaudą ir sakau tai šį kartą viešai, nes ir jo viešai buvo pasakyta, nors taip pat žinau, kad šiandien už daržą pozityvų darbą šitokiu pinigu mokama, ir dėl to ant p. L. Venckaus visiškai nepykstu, jei ir jis man šitaip pamokėjo, nenorėdamas būti tiesus: tai man jau ne pirmieną Dėkingas esu ir už tai.

K. BARĖNAS

PADĖKA

Visiems DELS Doncasterio skyriaus nariams ir kitiems neorganizuotiems lietuviams, dalyvavusiems **A. A. Antano Mikalauskė** paminklo pašventinimo apeigose š.m. Sekminių 2 dieną ir išlaususiems šv. Mišių už inirusiojo velę šv. Petro bažnyčioje, bei gerb. Kun. Jonui Kuzmickiui už atlikimą bažnytinių pareigų reiškiu kuo nuoširdžiausią padėką.

Lietuviškas Ačiū visiems.

Velionies testamento vykdytojas
Vladas Janušauskas
Longuenil-Annex, P.Q. Canada.

SKELBIMAI

Š.m. birželio mėn. 27 d. Nr. 3. Polish Hospital, Penley Hall, Wrexham, mirė Stasys Liudvinavičius.

Giminės ir artimieji prašomi kreiptis į Birmingham Skyriaus Valdybą, 91, Jakeman Rd., Connon Hill, Birmingham.

DARIAUS — GIRĖNO MINĖJIMAS

Pranešama, kad Dariaus — Girėno minėjimas įvyks ne liepos 26 d., kaip buvo paskelbta, bet liepos 27 d., sekmadienį 7 v. **DBLS I-mas skyrius**

Manchesterio Lietuvių Socialinis Klubas š.m. liepos mėn. 26 d. 18 val. 30 min. Klubo patalpose 121, Middleton Rd. ruošia
Dariaus Girėno minėjimą.
Įėjimas nemokamas. Nenariams svečio registracijos mokestį 0.6).
Malonius tautiečius prašome minėjime atsilankyti.
Klubo Valdyba.

Elze Pociene, gyv. 9, Levi Str. Birkenhead, South Australia ieško savo sūnaus Jurgio Pociaus, gim. 1925 mt. rugpiūčio mėn. 17 d. Šilutėje, Klaipėdos Krašte. Paskutiniu metu gyveno Kauno mieste. Sūnaus paskutinis man žinomas adresas buvo Belgard, Pomern (Vokietijoje) 1945 m. sausio mėn.
Taip pat ieškau Kęstučio Sakalausko, gim. 1921 m. sausio mėn. 1 d. gyvenusio Kaune. Žinantieji apie šių asmenų likimą, prašomi pranešti skelbėjai.

Dėmesio! Linksmai atostogas praleisti atvažiuokite į Blackpool'į, pas senus ir naujus pažįstamus. Visi nuoširdžiai laukiami. Kreiptis: Mrs. D. Morgan, 62, Holmfield Road, Blackpool, N.S.

GERB BRITANIJOS LIETUVIO PRENUMERATORIAI MALONIAI PRAŠOMI PRATĘSTI PRENUMERATĄ ANTRAM ŠIŲ METŲ PUSMEČIUI

KELIONIŲ BIURAS

HICKIE, BORMAN, GRANT & Co.,
24, Charles II St., London, S.W.1
parūpina bilietus kelionei į visus pasaulio kraštus laivais, lėktuvais, traukiniais ir sutvarko kelionės formalumus.
Patarnavimas skubus, patikimas, be jokio specialaus atlyginimo.
Rašyti angliškai (rašant lietuviškai laiškus adresuoti į DBLS Centrą).

(Iškirpt ir pasiųst)

Lietuvių Namams,
43, Holland Park,
London, W. 11.

Prašau prisiųsti man B. Daubaro knygą „NERAMU BUVO LAISVĖS ALĖJOJ".

Pridedu .... šilingų vertės pašto orderį.

Knygą siųskite šiuo adresu:

.....

.....

Printed by Lithuanian House, Ltd. 43, Holland Park, London, W. 11. Tel.: PARk 9699

PERSŲ TURGAVIETEJ

I

Persija jau ne nuo šiandien viso pasaulio politikų lūpose ir spaudoje nuolat linksniuojamas žodis. Persija — židinys būsimiems stambaus kalibro įvykiams. Persija — D. Britanijos didysis rūpestis. Persija — kraštas, kuriame šiomis dienomis vyko brolžudiškos riaušės. Tačiau čia nekalbėsime apie tuos visus žibalo ir politikos reikalus. Dažnam mūsų skaitytojui iš viso Persija yra žinoma tik tiek, kad Anglijoje (ir Lietuvoje) žinomi persų kilimai ir gramofono plokštelė — „Persų turgavietė"... Tad sėskime ant persų kilimo ir nusileiskime Teherano turgavietėje pasižvalgyti, kaip ten gyvena pilkasis pilietis toje garsioje „persų turgavietėje". Bet, kadangi dabar Teherane tebevyksta neramumai ir, ko gera, visagalis Mossadekas, sužinojęs, kad esame iš — D. Britanijos, gali iš viso mums neleisti nutūpti, paklausykime tad, ką pasakoja ten buvęs taip pat pilkasis DP. (Ir kur jie nebuvo!)

...Buvo tai paprasta turgaus diena, kada pasukome pro ankštus, mozaika papuoštus vartus į siaurą gatvelę, kurios abiejose pusėse išsirikiavusios mažos krautuvėlės. Virš mūsų galvų riogsojo stogas, neperleidžias saulės spindulių. Visoje turgavietėje buvo prieblanda, tik kaikuriose vietose degė žibalinės lempos. Ypač ten, kur pirklys skaičiavo pinigus, arba ten, kur tikrino smulkų rankdarbį, išraižytą sidabriniuose induose

Aplinkui išdėstytos prekės: ant suolų ir stalų plonyčiai šilko audiniai, margaspalvės skaros, šventojo Kermano kilimai, storos vilnonės antklodės, kailiai, kupranugario vilnos apsiaustai, brangakmenys, sidabro išdibriniai ir smulkūs dramblio kaulo rankdarbiai.

Gatvių sankryžoje, ant mažo kilimėlio sėdi senis su ilga širma barzda, greta jo du jaunuoliai vikriai stumdo rutuliukus skaitliukuose. Senis stebi stumdomus rutuliukus ir šypsodamasis užrašinėja dideliėje knygoje skaitlines. Buhalteris.

Prie nedidelės stiklo spintelės stovinėja dvi jaunos persės, apsirengusios ilgomis, juodo žvilgančio šilko suknelėmis. Degančiomis akimis žiūri į spinteléje išdėstytas apirankes ir žiedus ir nuolat baksnoja į stiklą pirštais Viena jų, paėjusi nuošaliau, atraišioja odinę terbelę ir skaičiuoja ant delno pažertus sidabrinius. Pirklys, kuris iki šiolei sėdėjo čiulpdamas ramiausiai ilgą pypkę, pasikėlė nuo kilimo ir, įsistojęs į šliures, priėjo prie merginų. Mažu rakteliu atrakino spintelę ir paėmęs vieną apirankę palaikė ją ant savo delno ir vėl užrakino. Pats, kaip nieko dėtas vėl susirangė ant savo kilimėlio. Po ilgų ir piktų derybų pagaliau merginoms pavyko apirankę įsigyti.

Eidami siauromis Teherano gatvelėmis priėjome aikštę, kurioje stovėjo maldykla. Aplinkui maldyklos buvo prisėdę daugybė elgetų, kurie garsiai aimanuodami šaukėsi Allachą liudininku jų skurdo ir vargo ir jo vardu keikė praeivius. Turtingesnieji pirkliai numesdavo jiems smulkius pinigėlius, kuriuos jie kapsté dulkėse. Kai norėjome padaryti nuotrauką, mus ūmai apsupo piktai kumštimis grąsinanti minia. Véliau mums papasakota, kad prieš keletą metų buvo nužudytas Amerikos konsulas už tai, kad norėjęs nufotografuoti mahometonų tikybines apeigas.

Prie pašto įstaigos užtikome keliolika sėdinčių vyrų prie žemų staliukų Tai viešieji raštininkai, atlieką labai svarbų vaidmenį krašte, kuriame tiek daug berašėių ir visiškų analfabetų. Prie jų ėjo vyrai ir moterys, dėjo ant staliukų monetas ir šnibždėjo raštininkams į ausį savo reikalus. Raštininkas atidžiai klausėsi ilgų pasakojimų, paskui raše kažkokius ieroglifus popieriuje. Kiti vėl atsinešę laiškus, tiesdavo juos ant stalo, prašydami raštininkų išaiškinti jiems šituos stebuklingus ir nesuprantamus ženklus. Už keletą variokų raštininkas aiškino, o šie, sužinoję paslaptį, žemai lenkėsi ir su didžiausia pagarba nutoldavo nuo stebukladarių. Šį raštininkų darbą bestebint, vidury gatvės pamatėm keistą kelių šimtų vyrų eiseną. Daugumas jų buvo apiplyšę, basi ir be kepurių. Jie ėjo gretomis po aštuonis ir tos gretos viena su kita buvo surai šiotos virvėmis. Kolonos priekyje ėjo policininkas, laikydamas virvės galą.

Vienas kampe sėdis raštininkas, matydamas mūsų nustebimą, priėjo prie mūsų ir laužyta anglų kalba aiškino:

— Persija didelis ir galingas kraštas. Todėl mums reikia daug kariuomenės. Šitie žmonės, tai būsimieji kariai, mūsu kazalystės sienoms ginti.

— Bet kodėl jie suraišioti? — paklausėm raštininko.

— Ne visi supranta pilietines pareigas ir daugelis jų, kai tik proga pasitaiko, bėga namo, — paaiškino mums stebukladarys ir vėl susirangė ant savo kilimėlio.

Kitos dienos ryte buvome nutarę pasižvalgyti Teherano užmiestyje. Iki miesto vartų nuvežė mus vežikas, o véliau turėjome nusisamdyti asilėną ir joti, kadangi apylinkė buvo kalnuota. Išvažiavus iš miesto vaizdai pasikeitė. Šalia kelio augo medžiai, pilki nuo dulkių. Kiek toliau tęsėsi tušti laukai, į kuriuos buvo iš miesto vežami pastipę arkliai ir kupranugariai. Gaujos šunų mito šita dvėseliena ir, keliu važiuojant, buvo girdėti jų kaukimas. Apie 20 kilometrų nuo Teherano buvo garsi šventykla Šah Abdul-Azim, į kurią trauké minios maldininkų arba važiavo siauruoju traukinėliu, susidedančiu iš kelių mažų vagonų. Kai norėjome šita priemone pasinaudoti ir įsėsti į vagoną, policininkas mus sulaikė, sakydamas kad tas vagonas yra skirtas moterims ir vyrams ten griežčiausiai uždrausta įeiti. Kai keleiviai — vyrai buvo susodinti į jiems skirtus vagonus ir uždaryti, policija atidaré moterų vagonus ir ten jas susodino, stropiai prižiūrėdami, kad nepatektu joks vyras. Po šitokios keleivių izoliacijos policija leido mašinistui švilpti išvažiavimui. (b.d.)